

Program univerzálnej prevencie užívania návykových látok medzi vysokoškolákmi (PUNAV)

Marta Kulanová¹, Marcela Štefaňáková², Oľga Orosová¹

¹Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, Filozofická fakulta, Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach

²Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach

Tab. 1 – Deskriptívne charakteristiky vzorky (priemery a štandardné odchýlky) v skúmaných premenných v preteste (T1) a posteste (T2) u mužov a u žien

Premenná	Rozsah škály	Pretest (T1)			Posttest (T2)		
		Priemer vo vzorke (n=118)	Priemer u mužov (n=20)	Priemer u žien (n=98)	Priemer vo vzorke (n=249)	Priemer u mužov (n=61)	Priemer u žien (n=188)
NB1	1 - 4	3 (0,8) ϕ	2,8 (0,8)	3 (0,8)	2,8 (0,8)	2,9 (0,9)	2,8 (0,8)
NB2	1 - 4	2,9 (0,8)	2,7 (0,9)	2,9 (0,8)	2,8 (0,8)	3 (0,8)	2,8 (0,8)
NB3	0 - 4	3,7 (0,9)	3,6 (0,9)	3,8 (0,8)	3,6 (1)	3,6 (1)	3,6 (1)
NB4	0 - 4	3,7 (0,9)	3,9 (1,1)	3,7 (0,8)	3,5 (1)	3,8 (1)	3,5 (0,9)

ϕ V zátvorkách za priemermi je uvedená štandardná odchýlka od priemeru; NB1 a NB2 - normatívne presvedčenia ohľadom sexuálneho styku pod vplyvom alkoholu; NB3 a NB4 - normatívne presvedčenia ohľadom počtu sexuálnych partnerov

Tab. 2 – Deskriptívne charakteristiky vzorky (priemery a štandardné odchýlky) v skúmaných premenných v preteste (T1) a posteste (T2) u kontrolnej (KS) a experimentálnej (ES) skupiny

Premenná	Rozsah škály	Pretest (T1)			Posttest (T2)		
		Priemer vo vzorke (n=118)	Priemer u KS (n=55)	Priemer u ES (n=63)	Priemer vo vzorke (n=249)	Priemer u KS (n=113)	Priemer u ES (n=136)
NB1	1 - 4	3 (0,8) ϕ	3 (0,8)	2,9 (0,7)	2,8 (0,8)	3,1 (0,8)	2,7 (0,8)
NB2	1 - 4	2,9 (0,8)	3 (0,8)	2,8 (0,8)	2,8 (0,8)	3,1 (0,7)	2,6 (0,8)
NB3	0 - 4	3,7 (0,9)	3,9 (0,8)	3,6 (0,9)	3,6 (1)	3,9 (0,9)	3,4 (1)
NB4	0 - 4	3,7 (0,9)	3,8 (0,8)	3,6 (0,9)	3,5 (1)	3,8 (0,8)	3,3 (1)

ϕ V zátvorkách za priemermi je uvedená štandardná odchýlka od priemeru; NB1 a NB2 - normatívne presvedčenia ohľadom sexuálneho styku pod vplyvom alkoholu; NB3 a NB4 - normatívne presvedčenia ohľadom počtu sexuálnych partnerov



1. Východiská

- Program univerzálnej prevencie užívania návykových látok a AIDS medzi vysokoškolákmi (PUNAV) poskytuje budúcim učiteľom vzdelávanie v prevencii a v lektorovaní programov prevencie. Okrem zážitkového učenia formou výcviku študenti absolvujú aj štyri workshopy s odborníkmi z praxe ku právno-kriminologickým, medicínskym a pedagogicko-psychologickým aspektom užívania návykových látok a AIDS.
- Jednou zo základných stratégií prevencie rizikového správania v PUNAV, okrem šírenia informácií, rozvoja životných spôsobilostí, je aj snaha o korekciu normatívnych presvedčení ohľadom rizikového správania

CIEĽ: zistiť, či účasť v PUNAV môže mať vzťah s normatívnymi presvedčeniami vysokoškolákov ohľadom sexuálneho rizikového správania.



2. Metódy

Procedúra: Dáta boli zberané u kontrolnej (KS) a experimentálnej (ES) skupiny pred realizáciou PUNAV na začiatku zimného semestra ak. roku 2017/18 (pretest - T1) a po jeho realizácii na konci zimného semestra (posttest - T2).

Vzorka: V postteste (T2) ES tvorilo 136 a KS tvorilo 113 študentov UPJŠ (Mage=22,17, SD=2,48). Podrobnejšie charakteristiky vzorky sú uvedené v Tab. 1 a Tab. 2.

Metodiky: Normatívne presvedčenia ohľadom sexuálneho rizikového správania:

NB1 a NB2 – deskriptívne normatívne presvedčenia ohľadom sexuálneho styku pod vplyvom alkoholu („Koľko študentov (chlapcov) na Vašej Univerzite podľa vás malo pohlavný styk pod vplyvom alkoholu?“; „Koľko študentiek (dievčat) na Vašej Univerzite podľa vás malo pohlavný styk pod vplyvom alkoholu?“) (1-takmer nikto; 2; 3; 4 – väčšina)

NB3 a NB4 – deskriptívne normatívne presvedčenia ohľadom počtu sexuálnych partnerov („Koľko sexuálnych partneriek podľa vás mal priemerný študent (chlapec) na Vašej Univerzite?“; „Koľko sexuálnych partnerov podľa vás mala priemerná študentka (dievča) na Vašej Univerzite?“) (0; 1; 2; 3; 4 a viac)

Analýzy dát: Na zisťovanie rozdielov v normatívnych presvedčeniach bol použitý Mann-Whitney U-test pre 2 nezávislé výbery pričom rozdiely medzi ES a KS boli analyzované pred (T1) aj po (T2) realizácii PUNAV.



3. Výsledky



- Výsledky porovnaní poukazujú na to, že u tých, ktorí sa zúčastnili PUNAV existuje nižšia úroveň normatívnych presvedčení týkajúcich sa toho, koľko študentov a študentiek malo pohlavný styk pod vplyvom alkoholu aj ohľadom toho, koľko sexuálnych partnerov mal priemerný študent a študentka ich univerzity v porovnaní s kontrolnou skupinou (priemerné hodnoty v T1 a T2 sú uvedené v Tab. 2)
- uvedené rozdiely boli zistené iba v čase T2, teda po realizácii PUNAV (Tab 3).

Tab. 3 – Výsledky porovnaní medzi kontrolnou (KS) a experimentálnou (ES) skupinou v skúmaných premenných v preteste (T1) a posteste (T2) prostredníctvom U-testu

Premenná	Pretest (T1)			Posttest (T2)		
	Mean rank u KS(n=55)	Mean rank u ES(n=63)	U-test	Mean rank u KS(n=136)	Mean rank u ES (n=136)	U-test
NB1	61,6	57,7	1617	143,6	109,5	5580***
NB2	61,8	57,5	1608	147,6	106,2	5132***
NB3	61,6	57,6	1616	144	109,3	5542***
NB4	61,4	57,9	1630	144,1	109,1	5524***

***p $\leq$ 0,001; NB1 a NB2 - normatívne presvedčenia ohľadom sexuálneho styku pod vplyvom alkoholu; NB3 a NB4 - normatívne presvedčenia ohľadom počtu sexuálnych partnerov

4. Zhrnutie

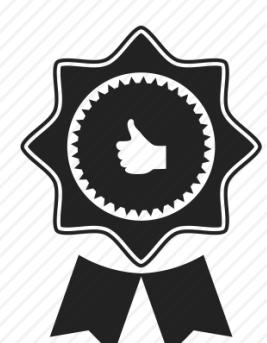
- Tieto výsledky naznačujú potenciálny vzťah medzi účasťou v PUNAV a reálnejším uvažovaním o výskyte viacerých foriem rizikového správania u vysokoškolských študentov, vrátane presvedčení ohľadom sexuálneho rizikového správania.
- Zreálnenie normatívnych presvedčení ohľadom rizikového správania môže mať ďalej potenciálny vzťah so samotným výskytom rizikového správania, čo je predmetom nadväzujúcich analýz.



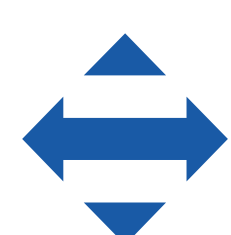
Kontakt:

Mgr. Marta Kulanová, PhD.
Katedra pedagogickej psychológie
a psychológie zdravia

FF UPJŠ v Košiciach
Moyzesova 9
040 59 Košice, Slovensko
E-mail: marta.kulanova@upjs.sk



Podakovanie



APVV

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-15-0662 a č. APVV-0253-11.

